

**KABUL VE BARINMA MERKEZLERİ İLE GERİ GÖNDERME MERKEZLERİNİN KURULMASI, YÖNETİMİ,
İŞLETİLMESİ,
İŞLETTİRİLMESİ VE DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne bağlı kabul ve barınma merkezleri ile geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, işlettirilmesi, işlettirilmeye ilişkin protokol esaslarının belirlenmesi, bu merkezlerde verilecek hizmetlerin çeşit ve niteliği, denetimi, kurumlar arası işbirliği ile çalışanların görev ve sorumluluklarıyla, mali konulara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik; 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 58 ve 95 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Bakanlık: İçişleri Bakanlığı,
- b) Geçici merkez: Olağanüstü veya acil durumların ortaya çıkması halinde kabul ve barınma veya geri gönderme merkezi olarak kurulan merkezleri,
- c) Genel Müdürlük: Göç İdaresi Genel Müdürlüğünü,
- ç) Geri gönderme merkezi: İdari gözetim altına alınan yabancıların barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezleri,
- d) İl müdürlüğü: İl Göç İdaresi Müdürlüğünü,
- e) İl müdürü: İl Göç İdaresi Müdürünü,
- f) İşletme: Merkezlerin, yönetim birimi görev alanına giren hizmetlerin bizzat; barınma, beslenme, güvenlik, sağlık, psikolojik destek, sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler gibi hizmetlerin de bizzat ya da hizmet satın alması yöntemiyle yerine getirilmesi,
- g) İşletirme: 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 58 inci ve 95 inci maddelerine istinaden; merkezlerin, yönetim birimi görev alanına girmeyen barınma, beslenme, güvenlik, sağlık, psikolojik destek, sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler gibi hizmetlerin Kanunda belirtilen kurumlara bedeli karşılığında protokol yapmak suretiyle gördürülmesi,
- ğ) Kabul ve barınma merkezi: Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerinin beslenme, barınma, sağlık, sosyal ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Genel Müdürlük tarafından kurulan, valiliklerce (il müdürlüğü) doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezleri,
- h) Kamu yararına çalışan dernek: 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27 nci maddesine göre tespit edilmiş derneği,
- ı) Kanun: 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu,
- i) Merkez: Kabul ve barınma ile geri gönderme merkezlerini,
- j) Müdür: Kabul ve barınma ile geri gönderme merkezlerinin yönetiminden sorumlu kişiye,
- k) Özel ihtiyaç sahibi: Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden, refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiyi,
- l) Refakatsiz çocuk: Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan kişileri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

**Merkezlerin Çalışma Esasları ile Kuruluşu, Yönetimi, İşletilmesi,
İşlettirilmesi, Güvenliği ve Diğer Hükümler**

Merkezlerin çalışma esasları

MADDE 4 – (1) Merkezlerin kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesinde ve bu Yönetmelik kapsamında verilecek hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıdaki usul ve esaslara göre hareket edilir:

- a) Yaşam hakkının korunması.
- b) İnsan odaklı yaklaşım.
- c) Refakatsiz çocuğun yüksek yararının gözetilmesi.
- ç) Özel ihtiyaç sahiplerine öncelik tanınması.
- d) Kişisel bilgilerin gizli tutulması.
- e) Yapılacak işlemlerde ilgililerin bilgilendirilmesi.
- f) Barınanların sosyal ve psikolojik açıdan güçlendirilmesi.
- g) Barınanların inanç ve ibadet özgürlüklerine saygı gösterilmesi.
- ğ) Barınanlara dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin hizmet verilmesi.

Kuruluş

MADDE 5 – (1) Geri gönderme merkezleri, ihtiyaç olan il ve ilçelerde Genel Müdürlüğün teklifi üzerine, Bakanlık onayıyla kurulur.

(2) Kabul ve barınma merkezleri, ihtiyaç olan il ve ilçelerde valiliğin teklifi üzerine Genel Müdürlüğün onayıyla veya resen Genel Müdürlük tarafından kurulur.

(3) Genel Müdürlük, acil veya olağanüstü durumlarda, konusu, amacı ve süresi kuruluş onayında belirtilmek kaydıyla geçici merkezler kurabilir.

(4) Merkezlere ait standartlar, Genel Müdürlükçe belirlenir.

(5) Merkezlere yerleştirme ve merkezlerin kapasite yönetimi, merkezlerin kapasitesi ve idari gerekliliklerine bağlı olarak Genel Müdürlük tarafından yapılır.

Merkezlerin işletilme şekli

MADDE 6 – (1) Merkezler, Kanunun 58 inci ve 95 inci maddeleri çerçevesinde işletilir veya işlettirilebilir.

Merkezlerin işletilmesi

MADDE 7 – (1) Merkezlerin doğrudan işletilmesi halinde merkezlerde sağlanacak hizmetler, satın alma yoluyla da yürütülebilir.

Merkezlerin protokol yapmak suretiyle işlettirilmesi

MADDE 8 –(1) Merkezler, doğrudan işletilebileceği gibi Kanunun 58 inci ve 95 inci maddelerine istinaden; yönetim birimi görev alanına girmeyen beslenme, barınma, temizlik, güvenlik, sağlık, sosyal ve psikolojik destek, sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler gibi hizmetlerin gördürülebilmesi amacıyla aşağıdaki kurumlara işlettirilebilir:

- a) Kamu kurum ve kuruluşları.
- b) Türkiye Kızılay Derneği.
- c) Kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlar.

(2) Protokolle işlettirilen merkezlerde beslenme, barınma, temizlik, sağlık, sosyal ve psikolojik destek, eğitim, iç ve dış güvenlik gibi hizmetler, protokolün tarafı olan ve işletmecilik hizmetlerini sunmakla yükümlü kurumlara yerine getirilir. Ancak valilikçe, ihtiyaç duyulduğunda, iç ve dış güvenliğin sağlanması amacıyla genel kolluk birimleri merkezlerde görevlendirilebilir.

(3) Merkezlerin, Kanunun 58 inci ve 95 inci maddelerine istinaden işletilmesi halinde; Genel Müdürlük ile ilgili kurumlar arasında protokol yapılır. Protokolde, merkezlerin işletilmesine ilişkin aşağıdaki hususlar yer alır:

- Konu.
- Amaç.
- Kapsam.
- Yönetim ve işletme.
- Denetim.
- Görevlendirilecek personel.
- Merkez binalarının temini.
- Tarafların yükümlülükleri.
- Mali hususlar.
- Merkezlerden faydalanacaklar.
- Ortak yükümlülükler ve genel hususlar.
- Yürürlük ve süre.
- Anlaşmazlıkları çözümü.
- Fesih.
- Diğer hususlar.

(4) Merkezlerin işletilmesi halinde, protokolde yer alan hizmetlerle ilgili Genel Müdürlük tarafından ilgili kuruma yapılacak ödemeler; protokolde yer alan mali hususlar başlığı altında tespit edilecek olup; ödeme şekli ödemeye esas fatura ve ödemeye ilişkin evrakların işlettilen kurum tarafından hazırlanıp il müdürlüğüne teslim edilmesini takiben yapılır.

(5) Genel Müdürlük protokolde, hangi merkezlerin işletileceği, hangi merkezlerde hangi hizmetlerin verileceği gibi hususlara da yer verir.

(6) Genel Müdürlük ile ilgili kurumlar arasında imzalanan protokoller talep edilmesi halinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Merkezlerin yönetimi

MADDE 9 – (1) Merkezlerin bizzat işletilmesine veya işletilmesine bakılmaksızın yönetim, gözetim, denetim ve koordinasyonu yetkisi; merkez müdürü ve ona bağlı yönetim birimi tarafından yerine getirilecek olup devredilmeyecektir.

(2) Merkez müdürü yönetim, denetim, gözetim ve koordinasyon görevini doğrudan ve yönetim birimi aracılığıyla yerine getirir.

Merkez müdürü ve görevleri

MADDE 10 – (1) Merkez müdürü, merkezin en üst amiri olup, görevlerinden dolayı merkezin bulunduğu yerin il müdürüne karşı sorumludur.

(2) Merkez müdürünün görev ve yetkileri şunlardır:

- İlgili mevzuat çerçevesinde merkezi yönetmek.
- Kurum personeli üzerinde mevzuatın öngördüğü şekilde yönetim, gözetim, denetim ve koordinasyon yetkisini kullanmak.
- Merkez hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli plan ve programları hazırlamak, personel ve birimler arasında işbirliği ve eşgüdümü sağlamak.
- Merkezin ihtiyaçlarıyla ilgili konularda il müdürlüğüne talepte bulunmak.
- Merkezin iç ve dış güvenliğiyle ilgili tedbirleri almak, bu tedbirleri ilgili kolluk birimleriyle paylaşmak ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak.

e) Merkezde sağlık koşullarına uygun ortamın sağlanması için gerekli tedbirleri almak.

f) İhtiyaç duyulan alanlarda kamu kurum ve kuruluşlarıyla etkin işbirliği yapmak.

g) Merkezin acil durum plânlarını yapmak ve bu plânın uygulanmasını takip etmek. çalışanları ve merkezde kalanları plân hakkında bilgilendirmek.

ğ) Mevzuat kapsamında yapısal ve idari her türlü tedbiri almak.

h) Protokolle işlettilen merkezlerde, protokole uygunluk denetim ve gözetimi yapmak.

ı) Kayıtların ve biyometrik verilerin mevzuata uygun şekilde alınmasını, saklanması ve kullanılmasını sağlamak.

i) İdari gözetim altında tutulan yabancıların kaçmalarını önlemek için gerekli tedbirleri almak.

j) Genel Müdürlük veya il müdürü tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Merkez müdürlüğünün görevleri

MADDE 11 – (1) Merkez müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Merkeze kabul işlemlerinin yapılması.
- Uluslararası koruma başvurusu yapan yabancıların taleplerinin il müdürlüğüne iletilmesi.
- Merkeze yerleştirilenlerin mevzuat çerçevesinde kayıtlarının ve biyometrik verilerinin alınması.
- İstatistiki verilerin oluşturulması.
- Tercümanlık ve rehberlik hizmetlerinin sağlanması.
- Merkezlerde barınanların merkez içerisindeki genel yerleşim planlarının yapılması ve düzenlenmesi.
- Protokol yapılarak işlettilen merkezlerde, protokol hükümlerinin uygulanmasının takip edilmesi ve aksaklıkların derhal il müdürüne iletilmesi.
- Merkezlerin işleyişine ilişkin Genel Müdürlük tarafından belirlenecek usul ve esaslar ile hizmet standartlarının yerine getirilmesiyle ilgili iş ve işlemlerin takip edilmesi.

ğ) Merkezler arasındaki nakillerde veya sınır dışı edilmek üzere sınır kapılarına intikallerin sağlanmasında sorumlu kolluk birimleriyle koordinasyonun sağlanması.

h) Merkezlerde barınanların, yakınlarına, notere, yasal temsilciye, avukata, ziyaretçilerine, vatandaşı olduğu ülke konsolosluk yetkilisine, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisine erişebilmeleri ve bunlarla görüşme yapabilmelerinin koordine edilmesi.

ı) Merkezde çalışan personelin özlük iş ve işlemlerinin yürütülmesi.

i) Gerekli olduğunda, İl müdürlüğü kanalıyla diplomatik temsilcilikler veya konsolosluklarla temasa geçilmesi, buna ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesi.

j) Kolluk birimleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordinasyonun sağlanması.

k) İl müdürlüğü tarafından verilen diğer iş ve işlemlerin yapılması.

Merkezlerin güvenliği

MADDE 12 –(1) Bizzat işletilen merkezlerde, iç ve dış güvenlik hizmeti; genel kolluk birimlerince sunulabileceği gibi, özel güvenlik hizmeti sağlayan kurumlardan hizmet satın alma yoluyla da sağlanabilir.

(2) Protokolle işlettilen merkezlerin iç ve dış güvenliğinden, protokolün tarafı olan ve hizmetleri yerine getiren kurum sorumludur. Protokolle işlettilen merkezlerin iç ve dış güvenliğinin ne şekilde sağlanacağı hususu protokolde belirlenir.

(3) Genel Müdürlük, merkezlerin güvenliğinin hangi usulle sağlanacağı hususunu valiliklerle koordine edilmiş şekilde belirler.

Kayıtlar ve merkezlerle ilgili elektronik takip sistemi

MADDE 13 –(1) Genel Müdürlük, merkezlerin etkin bir şekilde yönetilmesi ve koordine edilmesi amacıyla elektronik takip sistemi kurar, veri tabanı ve internet ağı oluşturur.

(2) Merkezlerle ilgili olarak elektronik ortamda girilen veriler, Genel Müdürlük merkezi veri tabanında muhafaza edilir.

(3) Merkezlerde tutulacak tüm kayıtlar ile bunların ne kadar süreyle saklanacağıyla ilgili hususlar Genel Müdürlükçe belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezlerde Verilecek Hizmetler, Ödenek, Denetim, Mali ve Diğer Hükümler

Merkezlerde verilecek hizmetler

MADDE 14 – (1) Merkezlerde verilecek hizmetler şunlardır:

- a) Barınma ve beslenme.
- b) İç ve dış güvenlik.
- c) Yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetleri.
- ç) Psikolojik ve sosyal destek faaliyetleri.
- d) Özel ihtiyaç sahiplerine uygun alanların tahsis edilmesi.
- e) Barınanların kıymetli eşyalarının emanete alınması.
- f) Merkezler arası nakil ve sınır dışı nakil işlemleri.
- g) Genel Müdürlükçe uygun görülen diğer hizmetler.
- (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin sağlanması ile buna ilişkin standartlar Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

Ödenek

MADDE 15 – (1) Bizzat işletilen merkezlerde genel hükümlere göre merkez müdürü tarafından gerçekleştirilen giderler ile protokolle Kanunun öngördüğü kurumlara işlettirilen merkezlerin işletirme giderleri, Genel Müdürlük bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(2) Kanunun öngördüğü kurumlara Genel Müdürlük tarafından işlettirilen merkezlerle ilgili yapılacak ödemenin şekli protokolle belirlenir.

Merkezlerin denetimi

MADDE 16 – (1) Merkezler bağlı oldukları il müdürlüğü tarafından sürekli, Genel Müdürlükçe her yıl, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca üç yılda bir denetlenir. Valilikler her zaman Bakanlıktan denetim yapılması talebinde bulunabilir.

(2) Genel Müdürlükte, merkezlerin denetimiyle ilgili olarak bir komisyon oluşturulur. Komisyonun çalışma usul ve esasları Genel Müdürlük tarafından ayrıca belirlenir.

(3) İl ve ilçe insan hakları komisyonlarının düzenleyecekleri raporlar denetimlerde öncelikle dikkate alınır. Raporlarda dile getirilen hususlarla ilgili yapılanlar ilgili komisyonlara ve Genel Müdürlüğe bildirilir.

(4) Protokolle işlettirilen merkezlerin denetiminde, genel hükümler yanında protokol hükümlerine uyulup uyulmadığı da denetlenir.

(5) İl müdürlüğü ve Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından düzenlenen denetim raporlarının bir örneği Genel Müdürlüğe gönderilir.

(6) Denetim raporlarında tespit edilen eksiklik ve aksaklıkların giderilmesinden il müdürü ve merkez müdürü sorumludur.

Kamu yararına çalışan dernekler

MADDE 17 – (1) Kamu yararına çalışan dernekler ile bu derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanların tespiti, Bakanlık Dernekler Dairesi Başkanlığından sorulmak suretiyle yapılır.

İş birliği

MADDE 18 – (1) Merkezlerde hizmetlerin yürütülmesi sırasında ihtiyaç halinde, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, vakıf, sivil toplum kuruluşları, gönüllü gerçek ve tüzel kişiler ile özel sektörün desteğinin alınması amacıyla Genel Müdürlükle koordinasyon halinde işbirliği yapılır.

İdari düzenlemeler

MADDE 19 – (1) Genel Müdürlük, bu Yönetmeliğe aykırı olmamak üzere idari düzenlemeler yapabilir.

(2) Ayrıca merkezlerin genel güvenlik, yangın, bilgi sistemlerinin güvenliği gibi diğer güvenlik standartları ile güvenlik personelinin merkez içinde ve dışında yerine getireceği görevler, Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.